

ABSTRAKT

Ve školním prostředí se u žáků běžně setkáváme s různými podobami strachu. V odborné literatuře je žáky zažívaný strach tematizován jako testová úzkost a strach ze selhání. Školní strach je spojován jak se zhoršeným výkonem žáků, tak s jeho potenciálním zlepšením. Cílem této práce je zmapování vztahu mezi žáky prožívaným strachem v hodinách matematiky, jejich prospěchem a dalšími motivačními proměnnými. Soustředili jsme se na odlišení facilitujícího strachu, tj. pro výkon prospěšného, a strachu inhibujícího, který výkon oslabuje.

Sběr dat proběhl formou dotazníkového šetření se zapojením žáků druhého ročníku čtyřletého gymnázia a odpovídajícího ročníku šestiletého gymnázia. U žáků jsme zjišťovali jejich postoje k matematice, míru prožívaného strachu, průměrnou známku z matematiky, učební motivaci k předmětu a BIS/BAS senzitivitu, která je zastupujícím ukazatelem facilitujícího a inhibujícího strachu. K zmapování strachového momentu jsme využili otevřené otázky.

Výsledky ukazují na souvislost mezi žáky prožívaným strachem, postojem k matematice, částečně i učební motivací a jejich průměrnou známkou v tomto předmětu. Úspěch v předmětu matematika má nejsilnější vazbu k oblibě předmětu, motivaci a k nadání pro předmět. Neúspěch v předmětu je spojován s obtížností a strachem. Teoretická východiska, která jsou zachycena v metodě BIS/BAS, byla výzkumem potvrzena. Výsledky poukazují na slabou souvislost mezi facilitujícím a oslabujícím strachem, zastoupeným BIS/BAS senzitivitou, a průměrnou známkou v předmětu matematika. Relativní slabost této vazby poukazuje na pravděpodobnou nemožnost vysvětlení vztahu mezi školním strachem a výkonem na základě této jedné proměnné a přiklání se k multidimenzionálnímu přístupu k testové úzkosti. Vzhledem ke komplikovanosti školního prostředí zůstává problematika školního strachu otevřená.

KLÍČOVÁ SLOVA

Pedagogická psychologie, strach ve škole, facilitující a inhibující strach, motivace, matematika.